

bron 14

Een gevangene die de taak had dwangarbeiders te bewaken, spreekt hen toe (1936):

Jullie willen graag minder hard werken? Omdat jullie allemaal lid waren van de Communistische Partij? Ik was vroeger een rijke boer met veel grond, tot die grond mij werd afgenomen door de Partij. In 1929 kwamen leden van de Partij mij oppakken. Jullie gooiden mij en mijn kinderen in een kamp. Toen zeiden de Partijleden: "Het moet van de Communistische Partij." Nou, nu mogen jullie hier hard gaan werken. Ook dat moet van de Communistische Partij!

bron 15

Een bekendmaking van koningin Wilhelmina:

Nu het voor mijzelf en voor mijn ministers onmogelijk is om Nederland in alle vrijheid te besturen, is het harde, maar noodzakelijke besluit genomen om de regering te verplaatsen naar het buitenland. Wij hopen op een zo spoedig mogelijke terugkeer.

bron 16

Een Britse poster (1940):

Toelichting

Op de poster staat in het Engels: Laat Hitler aan mij over jongen. Jij zou eigenlijk niet in Londen moeten zijn.

bron 17

Hieronder staan drie onderdelen van toespraken van politieke leiders tijdens de Tweede Wereldoorlog:

toespraak 1:

Kameraden, mannen van het Rode Leger en onze broeders en zusters. De herdenking van de Revolutie vindt dit keer plaats onder moeilijke omstandigheden. Doordat we kort geleden zijn aangevallen door Duitsland hebben we tijdelijk een aantal gebieden verloren. Dus dood aan de aanvallers! Onder de vlag van Lenin strijden we voor de overwinning!

toespraak 2:

Gisteren is ons land aangevallen. Door deze onverwachte Japanse aanval hebben wij grote schade geleden aan onze marineschepen in Pearl Harbor. Helaas zijn er ook veel mariniers gesneuveld. Met het vertrouwen in ons leger en de vastberadenheid van ons volk zullen we overwinnen!

toespraak 3:

De capitulatie van België heeft ons leger in grote moeilijkheden gebracht. Maar ook al zijn veel landen door de nazi's bezet, of bijna bezet, wij zullen niet opgeven. We zullen ons eiland verdedigen, we zullen vechten op zee, we zullen vechten op het strand, we zullen vechten in de straten. We zullen ons nooit overgeven!

bron 18

Enkele dagen ná de atoombommen op Japan schrijft een Nederlander in een kamp in Indonesië het volgende over het gedrag van de Japanners:

15 augustus 1945

Vandaag zagen we een merkwaardige verandering in het gedrag van de Japanners. Een Japanner heeft de Japanse vlag naar beneden gehaald. 's Ochtends moesten we ons allemaal melden om te werken. Maar plotseling kregen we te horen dat we die dag vrij kregen. De Japanners noemden die dag een treurdag.